

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Alapítványi díj: 1000000 Ft.
 Helyi előfizetés: 12 Ft.
 Külföldi előfizetés: 15 Ft.
 Éves előfizetés: 120 Ft.

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27

Orosz földön, magyar földön.

— jan. 24.

Rengeteg birodalom az orosz; tömérdek millió nép felett uralkodik a hatalmas orosz cár.

Hideg világ az a nagy végtelen: fagyos, kopár, hófödte táj, melyen nem virul a szabadság fája. Csak rejtve, rajongó szívek mélyén vernek gyökeret a főséges eszmék, a szabad gondolatok. És ha ezek szárnyat bontva kikelnek, hogy sugárzónnal ragyogjanak bele az óriás birodalom éjtszakájába: nyomban megesörren a bilincs és megöli a fakadó rügyeket s még a szabad sóhajtást is elfojtja Szibéria.

Ime éppen most történik, hogy az orosz sajtó fennállásának kétszázadik évfordulóját ünnepli.

Miből áll ez az ünnep? Az orosz újságírók nemes célú alapítványokról álmodoztak; de nem volt rá pénz. Ekkor elhatározták, hogy a kétszázados évforduló emlékeztére ünnepi lakomát rendeznek.

Az orosz belügyminiszter azonban tudtukra adta az orosz hírlap-

íróknak, hogy — ha a lakomát megtartják, annak résztvevőit, akár mennyien lesznek is, egytől-egyig Szibériába küldi.

Csodálatos, hogy minden emberi jognak és szabadságuak ily durva eltiprása mellett orosz földön mégis annyi lángelme tündökölt, nagy írók, östehetségű költők alkotnak remekműveket és a legmagasztosabb eszmék dicső vértanui hódító diadallal terjesztik a világosságot!

Nézzünk már most körül a mi szabad hazánkban, a drága magyar földön, ahol a politikai és sajtószabadság buján nőhet és virulhat. Mi történik vajjon a szabad magyar haza földjén, a szabad magyar sajtóban?

Éppen a mai napon katonai javaslatokat kezd tárgyalni a képviselőház. A törvényhozó testület elnöke, a lángszellemű Apponyi, elnöki székéből nem szólhat hozzá a javaslatához, tehát előzetesen közli államférfiúi aggodalmait és a nemzet érdekében szükséges kívánságait barátjával, Széll Kálmán miniszterelnökkel. Széll tanácskozik vele s természetesnek találja, hogy

a midőn a nemzet súlyos áldozatokat hoz, megfelelő előnyöket is iparkodjék magának biztosítani.

Ölelkezik tehát a honszeretet és a politikai bölcsesség, hogy a nemzetre áldást derítsen.

Mi történik azonban? Az, hogy egy bécsi lesipuskás újság, mely mindennek ami magyar, esküdt ellensége, ravaszul kiszimatolja és gyűlöletes szándékkal elferdíti a dolgot s nem tisztességes uton szerzett hírével mintegy éket ver az egy célra törekvő magyar államférfiak közé.

S a magyar sajtó? A helyett, hogy felháborodnék a bécsi ellenség ékverésén, maga is mohón segít neki. Véres kardot hordoz körül; tüzes esővákát dobál a könnyen robbanó anyagok közé s azt kiabálja, hogy: — veszélyben a haza!

Vajjon ez a híres szabad sajtó, mely így cselekszik, nem veszi-e át fonák módon az orosz belügyminiszter szerepét? Ez az oktalan hüho, ez a félreérthető csatakiáltás akaratlanul nem fojtja-e el csirájukban a bölcs honszeretetet és szerető poli-

Egy pólya és három fátyol.

— Egy szék elbeszélése. —

Írta: Reviczky Irma.

Erdőben lágy szellő ringatta a bölcsőmet. Környezetem halványzöld moha volt, erika, ciklámen és illatos gyöngyvirág. A magasban az ég boltozatja, alattam a föld, melyet a tél hólepelével, a tavasz ibolyával, a nyár virágszönyeggel és az ősz sárga piros lombozattal borított be. Nem ismertem a világot, nem az embereket. Az erdő sötét rengetegje volt a világom, vidám dalu madárcsók, csillagos bogarak és félénk vad a lakói.

Csendéletünket nem zavarta semmi, míg egyszer csak zord alakok jöttek, felfegyverkezve baltákkal, néhány fejszecsapás és én ott hevertem lábaiknál. Mire feleszméltem, egy tutajon voltam és lefelé eveztek a hullámos folyón, vashidák alatt, zöld virágos rétek mellett. Városok, falvak, hegyek és sziklabércsek lassan el-elmaradtak. És mire megkondult Ave Mária a harangszó a távol és közeli tornyokban, mikor feltűnt az esti csillag, kikötöttünk a vízmosztá, kavicsos parton, nagy karimás kalapos, fekete gúnyás kísérem tüzet gyújtottak s elkészítették egyszerű eledelüket. Rövid makra-

pipájukkal a szájukban, guggoltak a magas lobbót vető tűz körül, olykor bánatos dallamra kezdtek, harangszerű mély hangjuk elhallatszott messzire.

Alattunk a csendes vízben fürdött a hold ezüst korongja, fölöttünk a sötétkék ég és a csillagok milliárdjai. Néha kitört a vihar is és sárgára festette a felvert zöld hullámokat. Nem sokáig ringattak a folyó változatos színű habjai, mert egy nagyobb városba érve, eladtak engem tutajostól. Így kerültem egy nagy gyárba hol zakatoló gépek, pallérozó furnizoló kezek alól mint „szék” kerültem ki és olyan járművön, a melyben a nagy sötétség miatt nem láttam semmit, elszállítottak egy házba. Ott kezdtem a pályafutásomat — az élményeimet itt mondom el röviden.

*

Menyezetes ágy előtt álltam, kék és ezüst kárpitos szobában. Fehér csipkepólya hanyagul volt a támlára vetve, mellette hevert egy kicsi tüll fejkötéske, melynek selyemszalagos csokrán megtörtött az éjjeli függőlámpa halvány rózsás fénye. Gyermeksisírás hallatszott... a porcellán kádaeskában először fürösztöttek az aranyos kis babát, aztán bepólyázva a selyemfüggönyös ágyra tették, melyben kimerülten feküdt egy gyönyörű

szőke asszony, csipkés átvonatu atlaszpárnákon, kék selyem takaró alatt. Az ágy szélénél egy csinos férfi állt, az asszony parányi puha kacsoit gyengéden simogatva. Ekkor láttam először, hogy mi a legnagyobb boldogság ezen a világon...

Néhány nappal később ugyane szobában, mely ez alkalommal délszaki virágokkal lett feldiszipve, aranyozott lábukis márványasztalkán két karos ezüst gyertyatartóban viaszgyertyák égtek, melyek közé egy arany feszület volt téve. Ettől távolabb állt egy kék selyem plüssös nyugágy, ezen ült finom csipkés, szalagesokros, indiai selyem „sort de lit”-ben a boldog fiatal mamácska. Arany drótos, kék selyem bölcsőben, hófehér pólya finom csipkezetű fodrai közt aludt édesdeden a kicsike, az ünneplőbe öltözött viruló székely dada csendes ringatása mellett. Aranynyal attört, pókháló finomságú fátyol volt a támlára téve, ekeresztelő fátyollal lett a főúri család minden sarja a szertartás alatt beborítva, ezzel borította le most is a keresztanya, egy magas nyulánk, alaconi csipkével díszített megyszínű brokát ruhába öltözött szép asszony a kis „Erikát”.

A mint a szertartás véget ért, mindenki bámulta az aranyos kis babát: mely oly üde volt, mint az erdei apró vi-

tikai hőleesség nemes szövethöz-
sének legszebb reményeit?

Orosz földön a kormányhatalom
obstruál a világhódító eszmék, a
gondolatok szabadsága ellen; de
azért a világosság terjed, az eszme
győzedelmeskedik.

Nálunk, magyar földön, ahol a
szabadság és a szabadsajtó virul,
magyargyűlölő bécsi ujság gonosz
sugallása szerint, nagyszájú, szó-
tecsérlő, öblös hazafiak csatakiáltá-
sára felzudul, lángot vet, tüzet fúj
a nemzeti virtus; de remélem el
nem pusztítja izzó lávája a vetése-
ket és végül a magyar józanság, a
munkás nemzeti erő mégis aratni
fog.

— jan. 24.

— Egy volt nemzeti párti politikus.

Ugy-e bár pompás álaré? Ha akarom
sir, ha akarom nevet mondjuk, hogy
országos nevű nagyember. Avagy ha tet-
szik, névtelen ripők. Talán áruló, de le-
het önfeláldozó hős is. Hiszen tetszik
tudni kiről van szó? Apponyi Albert
bizalmas főjegyzéseit tiltott uton, rava-
szul, nem lehetetlen, hogy oroszra meg-
szerezte valaki és odaadta a magyarság,
minden magyar törekvés halálos ellensé-
gének, a Neue Freie Pressenek. Ki volt?
Egy nemzeti párti politikus — feleli a
lap levelezője. Kitűnő férfiak, a volt
nemzeti párt politikusai, tiszta jellemű
képviselők, akik be voltak avatva Appo-
nyi szándékaiba, nyílt felháborodással
tiltakoznak az álaré mögé buvás ellen.
De ugyan mire való ez? Nem emlékez-
nek a Lónyay-pár megrágalmazójára?
Ki volt? Egy jelentéktelen, hazug, hu-
szadrendű, lótfutó ujságkölőne vagy va-
lami ajtónálló szolgál, akit még megne-

vezni sem érdemes. Így nyilatkozott maga
a rágalmat feltálatl osztrák lap. A ma-
gyargyűlölő N. Fr. Pr. áloréas „volt
nemzeti párti politikus“-áról is csak
ilyesmi derülhet ki. Apponyi és Széll
megmutatták, mit kell az ilyen álaréos
szarkával cselekedni? Ők napirendre
tértek fölötte. Dolgoztak tovább a haza
javára. Az osztrák ujság tapintatlan fe-
csegése tehát nem érte el titkos célját:
nem szakította el egymástól a két állam-
férfiut.

— **A katonai javaslatok.** Apponyi
Albert gróf a képviselőház elnökének
most már ismert memoranduma tárgyá-
ban tegnap délelőtt is értekezett Appo-
nyi Széll Kálmán miniszterelnökkel s
mint fővárosi tudósítónk egy Apponyihoz
közel álló képviselőtől értesül, teljes
egyetértés jött létre a két államférfiú
között. A mai pártértekezleten a létre-
jött összhang már kifejezésre is fog jutni,
a mennyiben Fejérváry Géza báró hon-
védelmi miniszter behatóan nyilatkozni
fog azokról az óhajításokról, a melyeket
Apponyi memorandumában kifejezésre
juttatott. Apponyi nem szólal fel, hanem
Hodossy Imre beszél a volt nemzeti párt
részéről. Apponyi ma délelőtt a képvise-
lőházban több hívével, Szentiványi Ar-
páddal, Bolgár Ferencel, Bíró Lajos és
Günther Antallal értekezett.

„Irodalmi Szalmaláng“.

— Levél a szerkesztőhöz. —

— jan. 24.

Nagy esodálkozással és megütkö-
zéssel olvastam a „Szabadság“ ily című
cikkét, mert ez a lap irodalmi kérdések-
ről mindig irodalmi magaslatról szokott
nyilatkozni és pedig előkelőséggel.

Ebben a cikkben meg ezt olvasom:

ragók, a rózsaszínű kedves Erikák. A
szülők usztak az örömben és boldogság-
ban. — kint pedig aranyos tavaszi nap-
sugárban fürdött a táj . . .

*

Sok tavasz mult el azóta. Én még
mindig a házban vagyok, de ma egy pa-
zar pompával berendezett ebédlőben, ká-
prázató fényűzéssel terített asztal mel-
lett. A hóféhér abroszon szikrákat szórt
a kristály meg az ezüst, az izlésesen
elhelyezett virágok mámorító illatot le-
helnek.

A násznép hazajött a templomból.
Szőke, bájos, fiatal leányka hosszú fehér
mennnyasszonyi fátyola lágyan simult a
támlámra. Szerelmes vőlegénye mellette
állt és az első csókot nyomta az ujdön-
sült asszonyka piei piros ajakára. Ez a
csók egyszerre rózsás lángba borította
Erika virágarcát, mely ma különösen
emlékeztetett a ciklámenrózsás szirmaira
a gyöngyvirág édes illatára, piei piros
szája az erdei eperre, karesu nyakszirtje
a tél havára, aranyfényű halmvasszőke
haja a felkelő napot megelőző aranyos
felhőskökre és a szemében ragyogó
fény az első napsugárra, mely a har-
matesepeken meg-megrezeg gyémántos
tündökléssel. Hangja pedig oly dallamo-

san esengett, mint az erdei esermely
halk moraja . . .

Vigan folyt a lakoma cigány zene
mellett.

Sokszor kizöldült azóta az erdő és
sokszor hullatott sárga piros lombozatot,
bizonyára sok tutaj is ment le azóta a
folyón. Piei gyermek kaesók selymes
érintése az első áldigálást mellettem pró-
bálgatva, de hányszor érte támlámat.
Láttam a játékokat, a serdülő ifjuság
vidám mulatozását, tanuja voltam sok
vig lakomának, támlám fölé sokszor ha-
jolt egy-egy libériás inas, édes gyöngyöz-
bort töltögetve szép asszonyok és szerel-
mes urak poharaiba . . . fény és árny
vonult el előttem, a mint ezt meghozza
az élet változó folyása, de a csók emléke
megmaradt.

*

Őszi napsugár borult a tájra. Évek
mulva egy napon ismét a szokott helyen
állottam, de a nagy terem falai fekete
posztóval voltak bevonva és a közepén
egy nagy ravatal állt, rajta ére koporsó,
melyre ránehézedett a díszes koszoruk
virágpompája. A viasszgyertyák sárgás
fénye megrezgett az aranybetűs selyem-
szalagokon . . . Ismét egy fátyol volt a
támlámra vetve egy ezüst csipkés szélek-
kel. — szemfedőnek készült. Harmad-

„Kiki emlékezhetik még rá, hogy a
midőn a társaság január 6-án évi nagy-
gyűlését tartotta, ezen a nagygyűlésen
Jókai Mór elnök annak rendje és módja
szerint elszárván az elhunyt alelnököt,
helyébe nyomban Pekár Gyulát ajánlotta,
sőt egyenest fel is szóllította Pekárt az
alelnökség elvállalására.

Most pedig ime az történt, hogy
Pekár időközben visszalépett és a Petőfi-
társaság alelnökévé Herczeg Ferencet vá-
lasztották meg“.

Ez tévedés a Herczeg Ferenc ká-
rára és ha bárkinek is, de nem az igaz-
ság javára.

Az idézet első pontja, mint az bő-
ven és hiven olvasható volt — egy-
nek kivételével az összes lapokban —
tegnap, nem áll.

A dolog így történt. Jókai Mórnak
és mindekinek az volt az első gondolata
a gyászeset után, hogy Herczeg Ferenc
értékes, tartalmas és előkelő alakjára kell
ruházni az elnöki tisztelet.

Jókai legelső sorban tényleg Her-
ceg Ferencnek szólt, felkérte őt és e ké-
relméhez a társaság legelőkelőbb legre-
gibb tagjai, Endrődi Sándor, Szabó Endre,
Jakab Ödön, Gárdonyi, Rákosi Viktor,
Kiss József, Vértesi Arnold, Ábrányi
Emil, Szana Tamás és többen nyomban
ott a jan. 6-iki nagygyűlést követő ösz-
szejevetelen csatlakoztak, sőt ez óhaj
megvalósítására ívet is nyitottak.

Herczeg Ferenc az ő ismert szerény-
ségével tiltakozott és szabadkozott a
nagy tisztesség ellen s arra kérte Jókait,
hogy gondoljon másra.

Jókai ezután Pekár Gyulával be-
szélgetett az ügyről s Herczeg után őt
biztatta.

Másnap az összes lapokban megje-
lent egy azonos szövegű közlemény, hogy
Jókai felajánlotta Pekárnak az elnöksé-

napra kint állottam a feketével bevont
oszlopos tornácán és rám tették a kopor-
sónak azt a végét, melyben az a fej
aludta az örök álmát, kinek első fejkö-
tőeskéje, első pólyája a támlámon hevert
egykoron. A gyászszertartás nagy pom-
pával ment végbe. — aztán elvitték Eri-
kát az ősök kriptájába, örökre pihenni.

Zárt ajtók és lefüggönyözött ablak-
ablak mögöt soká nem láttam semmit,
mig egynapon arra virradtam, hogy kise-
lejtettek és a padlásra vittek a sok lim-
lom közé. Mielőtt azonban ezt az utat
megtettem volna, megpillantottam egy
csinos barna asszonykát, a ki az utó-
domra, egy napoleon-stíliú szék támlájára
hanyagul támaszkodva paranesokat ösz-
togatott a járó kelő szolgaseregnek. Keleti
szővésű pongyola simult karesu természet-
hez, nagy fekete szeméből egy kicsinylő
pillantást vetett felém, mégis ez volt az
utolsó fénysugár, mely kikísért, rég meg-
szokott otthonból . . .

Azóta itt vagyok a magas reziden-
ciámban, látom mint kergeti a szél a hó
pelyheket a szédítő magasból. — egyebet
nem látok. De mégis valamit: egy ereszt
és alatta egy üres fecskéfészket . . .

Türelmetlenül vártam a tavaszt és
esiesergő hirdetőit, a bársöny sípkás,
fekete frakkos madárkakat . . .

get, Pekár azt elfogadta s Bartók is így akarta.

Ez a közlemény természetesen vizszoletatszést keltett a Társaság tagjai között, ahol, mint az eredmények mutatják, nagyon vékony gyökere volt Pekár jelöltségének.

Igy mondta ezt el a Petőfi-Társaság választó ülésén maga Jókai Mór, így írták meg — egynek kivételével — a lapok is, különösen hangzik tehát a Szabadság cikkének idézett passzusa.

Ami a „Szalmalángot“ illeti az meg így áll:

A irodalmi és közmívelődési társaságok bizonyos központosított és szervezett működése tekintetében merültek fel a Társaság kebelében ideák, Bartók Lajos a maga nemes buzgóságával és rapsozodikus fellobbanásával — mely a szükséges időpontokban mindig megtalálta a tartalmat és a célt — felkarolta az eszmét s látta a még ködös jövőben látnoki szemével a sikert, az iránt, — de közbejött betegsége miatt már nem foglalkozhatott vele s nem is tudta azt értetetővé tenni.

Mindig elágazók is voltak az „országos irodalmi szövetség“ céljai, utjai, eszközei felől a vélekedések s a mikor a társaság mégis napirendre engedte tűzni a kérdést, főképp Bartók találékony szellemében és abban bizott, hogy előtte immár tisztán áll a végcél.

Mi debreceniek magunk tehetünk tanuságát, hogy mennyire kialakulatlan volt még ez a tetszetős gondolat. Össze gyűlt a Csokonai kör és meghívottai, Pekár maga ismertette többszörös felszólalásában az ideát, mindegyikünk tiszta jóakarattal szolt hozzá s nem tudtuk megérteni mégsem, ahányan voltunk, annyifélének láttuk azt s végre is abban nyugodtunk meg, hogy majd a jan. 6-iki országos gyűlésen, ahol a tervet adoptáló Pekár Gyula előad szerves összefüggésben mindezt, majd ott megértjük.

Azonban egymástól vártuk a nagy világosságot és ott az ismétlődött nagyban, ami kicsinyben lefolyt Debrecenben a magunk gyűlésén.

Csak nagy általánosságban lehetett egy kis megfogható magot összetöpogetni, amelyből ki kell csirázni és meg kell nőni a nagy gondolatnak.

Ha tehát szalmalángról lehet szó, talán a tervnek még éretlen és még kialakulatlan mivoltában való szabaddá boesátása teheti a szalmaláng benyomását. A Petőfi Társaság nagy szeretettel karolja fel továbbra is az eszmét, de maguknak a vidéki irodalmi és közmívelődési köröknek nem mindenben egyező és nem is mindenben barátságos állásfoglalásból bizonyos konzekvenciákat neki is le kell esetleg vonni.

Ép ily tévedés — és Herezeg Ferenc egyéniségével szemben mondhatni sértő — annak a kiélezése, mintha ő a Petőfi-Társaság legfontosabb feladatának a vagyonszaporitást mondotta volna.

Gyönyörű beszédében, melyből Petőfi szelleme lobbant ki, nagyon szépen jellemezte ő a Társaság eszményi programját is s annak tartalmául Petőfi eszméit csucosította ki, de hogy egy társaság elnökválasztó gyűlésén, akkor mikor a társaság a maga bizalmas körében van, közönség nélkül, az új elnök a társaság anyagi kérdését is megemlíti, ez bizonyára nem bűn, hanem okosság, s ezzel szemben az olesó és lerántó életelődés nem valami magas pegazuson ül.

Kérem szerkesztő ur, — ha jónak látja — adja közzé e szerény megjegyzéseimet b. lapja mai vezércikkére.

Szávay Gyula.

Agról-ágra.

A l k a l m i a p r ó s á g o k .

Ünnepi lakomák.

Az orosz belügy-miniszter, mikor megtudta, hogy az orosz újságírók ünnepi lakomát akarnak rendezni kijelentette, hogy mindenkit Szibériába száműz, aki azon a lakomán részt vesz.

Mi történnék, ha nálunk is büntetnék azokat, akik ünnepi lakomán részt vesznek?

I.

Rendőr. (A csoportosuló tömeghez.) Mi az? Mi történik itten?

Egy szocialista. Egy előkelő ur összerogyott és meghalt.

A riporter. Éhen halt szegény.

Egy kisasszony. De hisz teli vannak az ujjai gyémántos gyűrűkkel.

A szocialista. A bundája is megér négyszáz koronát.

A riporter. Mégis éhen halt.

A rendőr. Mit izgatja az ur a népet ilyen mesékkel!

A riporter. Mondom, hogy éhen halt szegény, Tíz nap alatt ugyanis a következő kitüntetések érték: a szerb király megküldte neki a a Takova rendet. Az osztályosjátékon százezer koronát nyert, a F. A. C. É. R. (Fellépésre Alkalmatlan Céhbeli Élhetetlen Ripacsok) egyesülete díszelnökké választotta, a kolozsvári egyetem tiszteletbeli doktorrá avatta, a vén leányok kihazasító intézete arany érmét és oklevelet nyújtott át neki, a Rikkancsgyűlés hangadó védőjéül szemelte ki a krajcáros lapok megvédésére, a történelmi s a Természettudományi Társulat rendes tagjai sorába iktatta, Tonna Kanna című vigjátékával megnyerte az akadémiai Kócán-díjat és az Ószeresek köre egy új eszme fölvetésével bizta őt meg. Mindezeknél fogva a szerencsétlen tíz nap óta sem enni, sem inni nem mert, nehogy táplálkozását ünnepi lakománvaló részvételnek minősítsék. Tehát éhen halt!

A rendőr. Szerencsése az urnak, hogy e hosszú szónoklat után nem őrít poharat, mert nyomban letartóztatnám. . .

II.

Törvényszéki tárgyalás.

Elnök. Volt-e már büntetve?

Prém ur. Engedje meg, hogy előbb leüljek.

Elnök. Miért akar leülni?

Prém ur. Anyi fogpiszkáló házra vagyok elítelve, hogy sohasem ülhetem le.

Elnök. Mennyi az eddigi összbüntetése?

Prém ur. Kilencszáztizenhárom esztendő és hat nap.

Elnök. És miért kapta ezt?

Prém ur. (Szerényen és piruló arccal.) Ünnepi lakomákon való részvételért!

III.

Első bíró. Ön ünnepi lakomát rendezett.

Férj. Igen, de volt reá okom.

Második bíró. Az anyósa tiszteletére!

Férj. Igen, de milyen körülmények között!

Harmadik bíró. Itt nincs enyhítő körülmény.

A vérbíró. (Egyszerre) Istennél sincs kegyelem! Halál reá! (Elhurcolják és átadják Bali Mihálynak.)

IV.

Az utolsó függetlenségi. Kihaltak szabadtóid, óh vasra vert hazám! A zsarnok kormány azzal, hogy halálbüntetést szab az ünnepi lakomázókra és szónokokra, kiirtotta pártomat! No nyeld le e bilincset és edd magadnak a halált! (A pibékek megragadják.) Poharat emelek! — (Nyakán a kötél.) Poharat . . . emelek! . . .

Tiborc.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Hódmező-vásárhely új segéd lelkésze.

A hódmező-vásárhelyi egyháztanács tegnap tartotta meg nagy érdeklődés mellett gyűlését Pap Imre elnöklete alatt. Az üresedésben levő segéd-lelkész ellenőri állásra 11 pályázat érkezett be. Megválasztották Köles Sándor tiszafüredi lelkész tanítót 40 szavazattal. Legtöbb szavazatot kapott, 29-et, vele szemben Maklári Pap Ernő.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

A Terézvárosi kaszinó estélye. A Terézvárosi fővárosi kaszinó ma, szombaton este érdekes táncsal egybekötött művészestélyt rendez. A műsorban szerepelni fognak, Kürty Klára, Kladiskó Vilmos a kiváló hegedűművész, továbbá Boehhács, Neszedá és Szörényi operaénekesek.

Fegyházra ítelt nagykereskedő. Neumann Jakab rőfősnagykereskedő Baján esődöt mondott. — A hitelezők azonban gyanusnak találván a dolgot feljelentették. Miután pedig kiderült, hogy Neumannék se könyvet nem vezettek, se mérleget nem készítettek, a budapesti törvényszék Neumann Jakabot egy évi börtönre ítélte. A kuria tegnapi ülésében a büntetést két évi fegyházra emelte fel.

Érdekes eljegyzés. Rózsahegy Kálmán a fővárosi Nemzeti Színház kiváló művésze nagyon kellemesen emlékszik vissza a közönség, még abból az időből, mikor a debreceni színházban bontogatta művészetének szárnyait. Voltaképpen itt lépett először nagyobb színpadra. Régi jó ismerősei épen ezért bizonyára örömmel veszik azt a hírt, hogy egykori kedvenceik bucsut mond a hiábavaló legény életnek. Megnősül s már el is jegyezte magát, aki nem más, mint Hevesi József kiváló író kedves leányát Angela kisasszonyt.

H I R E K.

Napló.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Jan. 24. Timár ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Jan. 25. Polgárikör bálja. Arany Bika.

Jan. 25. Urkocsisok egyletének közgyűlése.

Jan. 29. Városi rendes közgyűlés.

Jan. 31. A jótékony nőegylet tombola estéje Arany Bika.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Febr. 5. A keresk, és iparkamara közgyűlése.

Febr. 7. A vörös kereszt egylet bálja. Arany Bika.

Febr. 14. A műpártoló egyesület művészestéje Arany Bika.

Febr. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

eqr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

J e g y z e t e k.

— A k u t y a k o r b á c s. —

Egyik népes, uri emberektől lakott alföldi városkában egy az előkelő társasághoz tartozó uri ember kutyakorbácsot rontott hasonló szőrű, tehát uri embertársára. Ez a durva inzultus pedig nem egyéb, mint befejezése egy lovagias ügynek.

Egy darab korkép ez a modern művelődés korszakából. Szomorú kép, mely azt bizonyítja, hogy az emberek még mindég nem szeretnek gondolkodni, tartozzanak bár a társadalom magasabb osztályához, hogy ragaszkodnak a *formákhoz*, bármilyen avultak, téves felfogáson alapulóak legyenek is azok, hogy a dolgok folyásából nem igyekeznek kihámozni egy kis elmélkedéssel a *lényeg*et.

Mert nézzük csak mi az én teendőm, ha becsületemben megsértének. A megtorlásra két út áll előttem. Vagy lovagias uri emberek által veszek elégtételt a sértésekért, vagy segítségemre hívom a polgári büntető törvényeket.

Ne fejtessük itt a becsületbeli ügyek lovagias, esetleg fegyveres uton való elintézésének létjogosultságát, ma a párbaj-mánia korában. Míg ez a nagy-horderejű kérdés társadalmi, törvényhozási uton rendezve nem lesz — szerintem — mindenki kötelezve van a lovagias elégtétel kérésre és adásra.

Az isteni, vagy mondjuk eszményi és az emberi igazságszolgáltatás lényegének a *párbaj* egyáltalán nem felel meg, de ez más kérdés. A túltengő lovagiaság ostoba formáinak béklyói súlyos teherként nehezédnek ránk, ez alól a mai viszonyok szerint nem szabadulhatunk. De legalább maradjunk meg azoknak a formáknak a határai közt, a melyeket talán egy kis álbölcselkedéssel, egy kis kényszerkörülményekre hivatkozással összetudnak egyeztetni *emberies* mivoltunkkal.

Hamis jelszavakból, ostoba előítéletekből kovácsolták a párbaj-kardokat és pisztolyokat. De az emberek harcészességében mégis van valami, ami ugyan közel áll a tébolyhoz, de legalább esz-

ményileg örült. Csodás önuralom, mely az ugynevezett lovagias mérközéseknél megnyilatkozik a küzdő feleknél, a kik emberi indulatok, harag, gyűlölködés nélkül néznek egymás és a halál szemébe.

Ellenben még a lovagias formáknak is meggyalázása: a kutyakorbács, melyet már semmi körülmények közt nem menthetők, állati indulatok adnak az elégtételt kereső ember kezébe.

Ha ellenfelem magatartása miatt — talán éppen párbajjelenes felfogása miatt kátyuba jut a lovagias ügy zavartalan uton való lefolyása, akkor még mindég meg van adva nekem a mód az elégtételvézésre. Ekkor már még a fővárosi *Nemzeti Kaszinó* sem itélhet el, ha a polgári törvények védelméhez folyamodok.

De minden nemesül érző helyesen gondolkodó embernek el kell itélnie a kutyakorbácsot vagy botot, mint zárókulcsát valamely lovagias ügynek.

A kutyakorbács s hasonló ütő szer szám *megulázó*, de nem arra, akire sujt, hanem arra, aki azzal támad. A kutyakorbács azt, aki hozzá folyamodik megfosztja attól, hogy *embernek* nevezhesék. És kutyakorbácsot, botot uri ember, lovagias ember, semmi körülmények közt nem használhat másképen, legfeljebb övédelemből. Hogy azzal támadólag lépjen fel valaki, ahhoz ki kell előbb vetkezni emberileg érző, emberileg gondolkodó mivoltjából. És a mint kivetkezik ezekből — többé *ember számba* nem jöhet.

Ez az én legjobb meggyőződéseim. Ifjonti, gyerekes éretlenségből én is hozzá folyamodtam egykor a kutyakorbácshoz. És ez a cselekedetem azok közé tartozik, a melyeket holtomig bánni fogok. Nem hízogó gyávaságból mondom ezt, mert nem azt aláztam meg, akire kutyakorbácsot emeltem, hanem rossz magamat.

Talán tartoznék ennek a kijelentésével egy halott emlékének, de nem azért vezeklem. És nem is azért mert talán személyesen ösmerem a legújabb kutyakorbácsos történet szenvedő alakját. Sőt kijelentem, hogy azzal az uri emberrel, akire abban az alföldi városban kutyakorbácsot rohant rá hasonló szőrű ember társa, nem rokonszenveztem és sokkal őszintébb ember vagyok, semhogy erről ne tudott volna ő is.

És a kutyakorbácsot mégis a legnemtelenebb fegyvernek tartom, egy *ember kezében*. Mert a kutyakorbács *kutyának* való. Talán még annak sem. És ha én bíró volnék, kiméletlenül büntetném azt, aki a kutyakorbácshoz azért folyamodik, hogy támadólag használja embertársa ellen.

Szatyí.

Öngyilkos debreceni kereskedőné.

— jan. 34.

Most a farsangi örömök zajába egy sikoltás vegyül. Egy szép asszony halál-sikoltása, egy előkelő, nagy szerepet játszott asszonyé, aki vígan farsangolt még csak egy év előtt is.

Mikor e sorokat írjuk, akkor pedig már ott fekszik a közközház hullaházában, azon a márvány asztalon, a hol a földi hiábavalóságok minden disze nélkül fekszenek azok a szerencsétlenek, a kik önként válnak meg az élettől.

Oláh Ferencné született *Kozma* (Bodó) *Juliska* élete egy egész kis regény. Egy egyszerű, ma is élő levélhordónak a leánya, akit *özy. Bodó* Ferencné helybeli urasszony neveltetett. Nevelő-

leányának fogadta, gondos nevelésben részesítette s leánykorában egyike volt a szép *Juliska* a bálók leghíresebb táncosnőinek. Nevelő szülei tisztelettel adták férjhez ahhoz, a kit a szive választott *Oláh* Ferenc helybeli kereskedőhöz, aki a debreceni régi, nagy hírű *Sesztina* cég üzletvezetője volt.

A fiatal pár a legteljesebb boldogságban élt éveken keresztül. Hanem a házias élet gyönyörűsége összhangját az utóbbi évek már megzavarták. Nagyuri életre, míg mulatozásra vágyakozott a szép asszony, a férje pedig talán hasonló hibából, talán gyöngeségből szintén nagy lábón óhajtott élni. — És éltek is mindketten.

Ki volt a hibás ne keressük. Valószínű, hogy az a szerencsétlen teremtés, a ki már halott s a körül ebben a szomorú órában már nem szabad rosszat mondanunk.

Tény az, hogy *Oláh* Ferencet hűtlenségen érték a *Sesztina* cégnél s kényszerítve volt a cégvezetőség elbocsájtani a hűtlen üzletvezetőt alkalmazásából.

Az asszony számára ekkor megkezdődött a *Kalvária* szomorú útja. Elvált az urától s mind lejjebb-lejjebb haladt a lejtőn. Felment a fővárosba, a honnan betegesen került vissza a régi egyszerű szülei házába, a *Zöldfa* utca 10 szám alá.

Tegnap azután az egykori híres, szép asszony egy őrizetlen pillanatban maróhugot ivott s iszonyu kínok közt meghalt, mire orvosi segélyben részesülhetett volna. — A szegény asszony 30 éves volt.

Kiszállították a közközházba. Az öngyilkosság híre Debrecenben nagy feltűnést keltett, már csak azért is, mert az öngyilkos asszonynak egy kis leánykája maradt, akit mielőtt elkövette volna végtelen tettét *Nádya* Rezső helybeli asztaloshoz küldött egy levéllel, melyben gondjaira bizza a szegény árvát.

* **A király vonata.** A király február 4-én Budapestre érkezik s február 7-én bált ad a budai várpalotában. O felsége udvari vonatát tegnap állították össze Budapesten a keleti pályaudvaron s ez az udvari vonat ma megy fel Bécsbe. A vonat hét szalonkocsiból, két millentiumi hosszú kocsiból és két podgyász-kocsiból áll. A király kocsija a gép és vonatvezetői kocsin után a harmadik. Valamennyi kocsin a m. á. v. ismert magyar feliró-sai olvashatók. A pazar kiállítású udvari vonat ma érkezik Bécsbe.

* **A harmadik királyi herceg lemondása.** (Fővárosi tudósítónktól.) A nemzeti kaszinóban és a fővárosi előkelő társadalmi körökben napok óta feltűnő hírt emlegetnek. E szerint Orth János és Lipót Ferdinánd királyi hercegeknek újabb követőjük akadt a Habsburg hercegek között. Egyik ifju királyi herceg ugyanis — a nevét még titkolják — szintén lemondani készül királyi hercegi rangjáról és összes állásáról csak azért hogy egy szegény, de rendkívül bájos cukrászleányt vegyen feleségül. A lemondás e hír szerint már a napokban megtörténik.

* **Irodalmi szalmaláng.** Ezen a címen írt vezércikkünkre a *Szabadság* mai számában közölik *Szavay* Gyulának a szerkesztőhöz írt levelét. Szükségesnek

tartjuk e helyen külön is hangoztatni, hogy mi teljesen igazat adunk Szávay Gyula felszólalásának és magyarázó megjegyzéseinek. Az azonban távol állott tőlünk, hogy akár *Herzeg Ferenc* tisztelt írói egyéniségét, akár pedig a Petőfi-Társaságnak a Nemzeti Irodalmi szövetséggel szemben felmerült nem alaptalan aggodalmait meg akartuk volna gyanúsítani. Szávay Gyula maga is elismeri, hogy a Szabadság irodalmi kérdésekben irodalmi hangon és különös szeretettel szokott nyilatkozni. Az Irodalmi Szövetség eszméjét legelőször éppen a Szabadság vezérekke üdvözölte s mi Szávayval egyetértően iparkodtunk a Csokonai-körben a mozgalomnak tisztán irodalmi irányúvá tételére hatni s Irodalmi szalmaláng című cikkünket is szerető aggodásunk sugallta. Sajnáljuk, hogy egy budapesti tudósításból merített benyomásunk alapján irt következtetések félreértésre adtak alkalmat; de hisszük, hogy sem Szávay Gyula, sem az érdekelt egyéniségek nem vonják kétségbe a Szabadság pártatlan újszerűségét és törhetetlen irodalmi célzatait.

* **Tanácskozások a kamaránál.** A közelgő nagygyűlés élénk mozgalmakat kelt a kamara munkakörében. A gazdag tárgy sorozat egyes ügyeit, amelyek a gyakorlati élettel összefüggésben állanak, most készítik elő a bizottsági tanácskozások egész sorozatával. Tegnap a gáz- és vízvezetési szerelők képesítése dolgában, továbbá a borbélyok és fodrászok árusítással kapcsolatos iparüzési joga tekintetében voltak értekezletek a kamaránál, ma délután 3 órára a kávéosok kaptak meghívást, hogy iparáguk rendezése felől nyilatkozzanak, vasárnap és hétfőn Budapesten vesz részt a kamara elnöke és titkára a polgári perrendtartás felett tartandó országgyűlésen, valamint megtekintik a magyar ipartermékek országos forgalomba hozatalának gyűjteményét és munkagépezetét, Kedden délután 3 órakor a postai kézbesítés ellenében felmerült panaszok dolgában lesz vegyes ülés s azután a hét minden napján bizottsági ülések folynak.

* **A Szent-László Dalegyelet közgyűlése.** A Szent-László Dalegyelet február első napján délután 3 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését, a Varga-utcai iskolában. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elvi jelentés. 2. Költség-előirányzat. 3. Számadások felett határozat hozatal. 4. Számvizsgálók jelentése. 5. Esetleges indítványok (8 nappal előbb bejelentendők). 6. Tisztújítás.

* **Nemesi előnév adományozása.** A király *Szűcs István* Hajdúvármegyei közigazgatási iktató régi magyar nemességét legkegyelmesebben díjmentesen meg erősítette, s megengedte, hogy úgy ő, mint utódai családnévüket *csatári Szűcs*-re változtathassák.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk *Szűcs Károly*, volt tiszakürti ev. ref. lelkész 45 éves korában meghalt. — Temetése ma délelőtt 10 órakor itt Debrecenben lesz a Burgondia u. 20. számú háztól.

* **Vörheny járvány egy iskolában.** *Sárvány Gyula* dr., városi t. főorvos teg-

nap bejelentette *Kovács József* polgármesternél, hogy a Jókai-utcai fiú elemi iskolában a vörheny járványszerűleg lépett fel. Epen ezért javasolja, hogy az iskolát zárja be a hatóság, sőt fertőtlenítsse, hogy a járványnak elejét vehessék. A városi hatóság bizonytalan időre be is záratta az iskolát.

* **Felvidéki magyar szövetség.** A magyar nemzeti állameszmének újabb harcosa, a magyar társadalomnak újabb szervezete támad az ország északi részén, a Felvidéki magyar szövetség. A végrehajtó-bizottság már megalakult Budapesten dr. Csányi Károly elnöke alatt és lelkes felhívásban hívja fel esatlakozásra a magyar társadalom minden rétegét. Alapszabályszerű rendeltetése az új egyesületnek már nemcsak a nemzeti állameszmének megvédésére szorítkozni, hanem célja az is volna, hogy lehetetlenné tegye a panszláv izgatásokat. A tagsági évi díj 2 korona 40 fillér, alapító tag az, aki 100 koronát fizet. Mindenféle pénzek (tagsági díj, adományok.) február 10-ig a szövetség pénztáránál ilj. *Lénárt Sándor* mérnökhez (Budapest, II., Lövőház-utca 35. szám) küldendők.

* **Komlósi Emma Debrecenben.** A kassai színház kedves énekesnője *Komlósi Emma* tegnap este Debrecenbe érkezett, hogy részt vegyen a Kereskedelmi Csarnok ma esti hangversenyén. A vasutnál a Kereskedelmi Csarnok több tagja fogadta a művésznőt.

* **A szövő iskola ügye.** A debreceni jótékony nőegylet régebben elhatározta, hogy Péterfia utcai árvaházának tágas helyiségében szövőipari iskolát létesít. E célból saját költségén szövőszéket szerzett és a tanítást *Bagossy Kálmán*né vezetésével nyitotta. A megnyitás óta, melyen a városi tanács képviselőjében *Komlósi Arthur* akkori polgármester helyettes-főjegyző és *Bészler Károly* tanácsos megjelentek, a tanítást szép eredménnyel haladt, s a tanulók munkái keresettek lettek. A nőegylet látva a mindinkább fokozódó érdeklődést, támogatásért a kormányhoz és a nemes városhoz fordult. *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter ur hat szövőszéket és két csévelőgépet küldött az egyletnek és 2000 korona állami segélyt, míg Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága, méltányolva a nőegylet nemesi irányu törekvéseit hatszáz koronát és tűzfát szavazott meg. A miniszterium az elmúlt héten elküldte a késmárki állami szövőipariskola egyik művezetőjét *Román Mihály* urat, ki már összeállította a gépeket úgy, hogy azok működésüket megkezdhetik. A művezető ur hosszabb időt tölt városunkban s mindaddig itt marad, míg úgy elméletileg mint gyakorlatilag kiképzést ad. Hogy mit várhatunk az állami támogatás révén szövőiskolánktól, már az is bizonyítja, hogy növendékeink *Bagossy Kálmán* szakavatott vezetésével oly szép és praktikus munkákat készítenek, hogy azok egy részét a mostani tombola tárgyak közé vette fel a rendezőség. A kormány és Debrecen város iránt érzett hálánk mellett nagy köszönettel tartozunk tervünk sikeres munkájában. *Péterffy Lajos* miniszteri o. taná-

csos, lovag *Dobiecki Sándor* országgyűlési képviselő uraknak, továbbá a debreceni kereskedelmi és iparkamarának s annak elnökének *Szabó Kálmán* és *Szávay Gyula* titkár, *Grünwald József* segéd titkár urak nagybecsű támogatásának. Jól esik itt, megemlítenünk, hogy *Veresné Szathmáry Teréz* urasszonynak, a nőegylet elnökének ezen nemes irányu, a hazai ipar művelését célzó és a szegényebb néposztály keresetforrását nevelő akciója bizonyára eléri a kívánt eredményt.

* **Ipartestületi előljárásági ülés.** Jövő hét csütörtök napján tartja az ipartestület előljárásági január havi ülését *Tóth Kálmán* ipartestületi elnök vezetésével. A gyűlésnek rendkívül fontos tárgyai lesznek: jelentés az ipartestület múlt 1902 évi működéséről, a zárszámadások előterjesztése, folyó ügyek, indítványok. A csütörtöki előljárásági ülésre, mint az évi közgyűlés előkészítő ülésére különösen felhívjuk az előljárásági tagok figyelmét.

* **Jóvér Samu, a ki nem jó vér.** A kis gyermekeket szerető mamaik apró esinytevésük után a mikulás, kéményseprővel egyarásszonnyal, és egyéb zord megjelenésű nénikkel és bácsikkal szokták megijeszteni. Ha a sárga csőrű kis libuskák összevesznek egy-egy kővér-gilisztán, megszólal a lud mama: Ne veszekedjétek mert elvisz Jóvér Samu! s a kis libuskák ijedten rebbennek szét.

Jóvér Samu pedig abban különbözik a mikulás, kéményseprő és egyéb zord megjelenésű gyermek-rémektől, hogy ő tényleg el is viszi a libákat. Még pedig hosszú időket igen szorgalmasan viszi őket. Többször állott a rendőrség előtt és tilt a törvényszék zárt-körü társaságában mindannyiszor libalopás miatt.

Legújabbban *Vas József* debreceni gazda baromfi udvarában tett látogatást, feltörte az aprómarha ólat, s elemelt 4 hizott libát. A esendőség kinyomozta Jóvér urat, s betöréses lopás miatt feljelentette a kir. ügyészségnek.

* **Könyörtelen szívi anyja.** A kis *László Gyula* története mindennapi, szomorú történet. Az apja meghalt, az anyjának pedig a második házasságánál terhére volt a kis esőpesség. Elűzte hát, ki a nagyvilágba. Így került a kis árva Debrecenbe, a hetedik vármegyéből. Az éhség a hűség bekergette tegnap a rendőrségre, a hol addig is mig tehetnek az érdekében valamit, a jó szívi rendőrök fogták pártját.

* **A temető tolvaja.** Csunya lopást követett el *Juhász Bálint*né, Apafi utca 55 sz. alatti lakos. Igaz, hogy nagyon szegény asszony s az is igaz, hogy a szigorú téli időjárás szülte nyomorúság nem jó tanácsokat szokott osztogatni, de az elvetemültségnek mégis bizonyos foka kellett ahhoz, hogy olyan cselekedetre vetemedés, mint a milyent elkövetett. — Kiment a Péterfia utcai temetőbe s ott a késő est sötét leple alatt kidöntögette a srok fejfáit s azt hordta haza tüzelő fának. Azonban tegnap rajta vesztett a lopáson, a temetőőr megcsipte s a rendőrség elé állították a bűnös asszonyt, aki bizony szigorú büntetést érdemel.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: *Löwinger Ignác*né izr. 60 éves, *Kovács István* ev. ref. 70 éves.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Tűzvizsgálat a színháznál.** Ma délután 3 órakor tűzvizsgálatot tart a színháznál, a színpadon is, az e célra állandóan kiküldött bizottság, melynek elnöke Körner Adolf tanácsos, tagjai pedig Oláh Károly tanácsos, Acél Géza főmérnök, Bockó Sámuel rendőrkapitány.

× **A jog és pénzügyi bizottság** tegnapra hirdetett ülése elmaradt, miután a tagok nem jelentek meg kellő számban s így az ülés határozathozatalra képtelen volt. Az ülésre újabb határidőt fognak kitűzni.

EGYLET.

Felolvasás a cipészegyletben. A debreceni cipész- és eszmadia munkások és kisiparosok szakegylete e hó 25-én, vasárnap délután fél 4 órakor az ipartestület tanácsstermében szavallattal egybekötött felolvasó ülést tart, melyre az érdeklődő közönséget ez uton is meghívja a rendezőség. Tekintettel a műsorra hölgyeket is szívesen látnak.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 24. szombaton: *Lizelot*, színmű. C.

Jan. 25. vasárnap: délután *A főszevén*, vigjáték, este *R. Réthy Laura* vendégfelléptével *Szulamith*, zsidó dalmű.

— **(A Traviata.)** Verdi nagy dalműve *R. Réthy Laura* asszony negyedik vendégfelléptével tegnap ismét rendkívüli tetszést aratott. A közönség teljes gyönyörűséggel élvezte az előadást és általános volt az a meggyőződés, hogy ilyen valóban kifogástalan művészi értékű énekes előadásban a közönségnek még nem volt része eddig. A vendégművésznőt énekéért és játékaért tegnap is tüntető tetszésnyilvánulással ünnepelték, úgy hogy a 3-ik felvonás végén a vasfüggöny előtt is meg kellett jelennie, *Karacs Imre* szép hangja az este megint teljes fényében csengett. *Mezei* mint öreg Germont szintén mély és nagy hatást ért el. A karokat kitűnő összevágó énekükért tapsal jutalmazta a közönség. *Simándi* művészi vezénylete mellett a zenekar is nagyon szépen játszott.

— **(Lizelott.)** Ma este mutatják be azt a felette érdekes vigjátékot, melynek *Lizelot* a címe s melynek eimszerepében fényes alkalmat nyílik *Hahnel Aranka*-nak, a társulat nagytehetségű művésznőjének, jellemző ereje, hódító egyénisége s minden művészi készsége teljes érvényesítésére. Olyan kitűnő szerep ez, amelyhez csak ritkán jutnak a művésznők. *Lizelot* német hercegisasszony, a kit politikai okokból látatlanban feleségül vesz XIV. Lajos francia király öccsére. A nemes gondolkodású, fenkölt lelkű, de egyszerű és természetes észjárású leány, akinek nyelvén a szíve, megérkezik a piperés, hű, kegyenlenekkel telt versaillesi udvarba. A férje ostoba divatbáb, aki szépítő szerek kutyasztásával foglalkozik, a királyt ravasz

nők, álnok tanácsosok orránál fogva vezetik s ezek közé cseppen be a szókimondó, egyenes észjárású, bátor *Lizelot*. Természetesen fenekestől felforgatja a léha francia udvart, maga ellen lázít mindenkit, míg végre divatbáb férjét igazi férfivá nemesíti, a király szemét kinyitja s bájával, eszével és szívével diadalt arat. E körül forog a vigjáték meséje. A darabban jó szerephez jutott *Menszáros Margit* is, valamint *Jeszenszkyné*, a drámai személyzet e két kiváló erőssége, továbbá a társulat művészeinek java része.

A vigjáték szereposztása a következő: XIV. Lajos, Franciaország királya — *Klenovics György*, *Fülöp* — *Pataki Béla*, *Erzsébet Sarolta* (*Lizelott*) *Hahnel Aranka*, *Montespán*, *márkinő* — *Györfi Than Mariska*, *Madame Scoron* — *Menszáros Margit*, *Lenora* — *Csige Ilonka*, *Louvois* — *Szilágyi Aladár*, *Harling gróf* — *Palágyi Lajos*, *Grancay marsallné* — *Jeszenszkyné Irén*, *Lousan gróf* — *Nagy Dezső*, *D'Auvray* — *Farkas Béla*, *Pontiny* — *Virágháty Lajos*, *La Gard* — *Pápay Lajos*, *Loraioe* — *Márton Miklós*, *Marais* — *Krémer Jenő*, *Madelon* — *Székely Ilona*. — A darab meséje a XVII. század utolsó negyedében játszódik.

— **(Szulamith.)** Vasárnap este *R. Réthy Laura* asszony ötödik vendégfelléptével a *Szulamith* című zsidó daljáték kerül színre. Erre az előadásra az utalványjegyek érvényesek. A *Szulamith* gyönyörű, keleti pompájú zenéjét ismeri és szereti mindeki; fölösleges ezt a közönség figyelmébe ajánlani.

— **(Gyorsaság nem boszorkányság.)** *Szojyer Ilonka*, a királyi operaház tagja, aki a mellett a nagyváradi és az aradi színháznak is szerződött, állandó vendége, tegnapelőtt a miskolci színházban játszott, tegnap *Szentesen* hangversenyzett, ma a szabadkai izr. nőgyelet bálján énekel, holnap fellép *Budapestben* a *Denevérben*.

TAVIRATOK.

A katonai javaslatok a szabadelvűpártban,

Budapest, jan. 23. (*Saját tudósítónk távirata.*) A szabadelvű párt ma este 7 órakor báró Podmaniczky elnöklésével értekezletet tartott, melyen megjelentek az összes miniszterek és a párt összes tagjai.

Podmaniczky báró elnök az értekezletet megnyitván, átadta a szót *Münnich Aurél* előadónak.

Münnich Aurél erre ismertette a katonai javaslatokat, melyeket elfogadásra ajánlott.

Szentiványi kijelentette, hogy bár a két javaslat nagy vér és pénz áldozatokat kíván a nemzettől, minthogy azokban alkotmányselem nincs, elfogadja a javaslatokat, de megnyugtató és biztosító kijelentéseket kér a honvédelmi minisztertől, hogy fölemelt fővel állhassunk a nemzet elé. Figyelmébe ajánlotta a miniszternek azokat a pontozatokat, melyeket *Apponyi Albert* gróf összefoglalt s melyek a lapok közléseiből már ismeretesek.

Fejérváry Géza báró miniszter *Szentiványi* felszólalására kijelentette, hogy a zászló és a jelvények kérdésének megoldása a közjogi követelményeknek megfelelően már csak rövid idő kérdése, annál is inkább, mert ez öfelségének is határozott akarata.

A katonai büntetőjog reformjamar munkálat alatt áll. A magyar tiszteknek magyar ezredekben való alkalmazását mindjobban figyelembe veszik és teljesen keresztül fogják vinni. A két évi szolgálati idő behozása katonai szempontból is felette is kívánatos lehetne, azonban a miniszter már most figyelmeztet ennek óriási költségeire, a jövő évben szándékozik a képviselőház elé terjesztendő jelentésben kifejteni, mennyi pénz és ember többlet kellene a reform megvalósításához.

Szentiványi a miniszter megnyugtató kijelentéseit köszönettel fogadta és kijelentette, hogy a miniszter által teljesíthetőknek mondott kívánságai nem valószínűnek meg, fentartja magának teljes eselekvési szabadságát.

Bolgár Ferenc kívánja: hogy mihelyt a felemelt ujonejutalék meglesz, a tarack útegekre szükséges mostani póttartalékosokat azonnal helyezték vissza a póttartalékba.

Kívánja a kormány nyilatkozatát, hogy a két évi szolgálati időt elvben már most elfogadja. Végül kívánja, hogy sietessék a véderő törvény revízióját.

Fejérváry báró *Bolgár* kívánságaira kijelentette, hogy a tarackokhoz ujonek nem alkalmazhatók, a többi kívánságaira nézve azonban teljesen megnyugtatta.

Ezután a szabadelvűpárt értekezlete a két katonai javaslatot elfogadta.

Nessi Pál a becsületbiróság előtt.

Budapest, január 23. (*Saját tudósítónk távirata.*) *Nessi Pál* országgyűlési képviselő az ismeretes góttterhaltügyben délután megjelent a dandártiszti becsületbiróság előtt. Előadta védelmét s beadta lemondását hadnagyi rangjáról. A becsületbiróság — az erre vonatkozó szabályzat értelmében — nem fogadta el a lemondást, mire *Nessi* eltávozott. Az elnöklő ezredes küldöncel figyelmeztette *Nessit* eltávozásának terhes következményeire, mire újból visszatért, még néhány kérdést intéztek hozzá, azután *Nessi Pál* elhagyta a termet. Az ítéletet még nem lehet tudni.

A bécsi gyorsvonat késése.

Budapest, jan. 23. (*Saját tudósítónk távirata.*) Nagy nyugtalanságot keltett ma, hogy a délutáni bécsi gyorsvonat teljes két órát késett. Az emberek már nagy szerencsétlenségről beszéltek, mi szerencsére nem volt igaz. A késés oka az volt, hogy a nagy hidegben a mozdony szelepei teljesen befagytak, úgy hogy nyílt pályán kellett két óra hosszáig várakozni a segélyvonatra.

Halálra ítélt káplán

Madrid, január 23. (*Saját tudósítónk távirata.*) A logronai esküdtbiróság halálra ítélte *Valdeconte* katolikus káplánt, ki tavaly a plébánia épületében revolver lövésekkel halálosan megsebesítette kedvesét.

Vérengző farkas csordák.

Bukarest, január 23. (Saját tudósítónk távirata.) Romániában annyira elszaporodtak a farkasok, hogy csordaszámra járkálnak a falvak körül. Ma Fogsani közelében megtámadtak a farkasok tíz parasztembert, kik nem tudtak védekezni a kiéhezett állatok ellen. Éppen ekkor jött a vasuti töltésen egy személyvonat, mely megállott, hogy utasai segítségére siethessenek a megtámadott embereknek. A segély azonban részben későn érkezett, mert a farkasok már négy embert feltartak, a többi hatot pedig életveszélyesen összemarcangolták.

Gabonatözsde.

Budapest, január 23. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinát mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 22.000 métermázsra került forgalomba kezdetben 2 es fel fillérrel drágább, Zárlatnál változatlan áron. Idő:

Buza áprilisra	7.73—74
Rozs áprilisra	6.68—69
Zab áprilisra	6.14—15.
Tengeri májusra	5.83—84.
Repece augusztusra	11.70—80.

MULATSÁG.

A jótékony nőegylet táncmulatsága. A debreceni jótékony nőegylet e hó 31-én tartandó táncmulatságára a meghívókat már szétküldte a rendezőség. A nőegylet titkára Konez Ákos felkéri mindazokat kik tévedés vagy véletlenségből meghívót nem kaptak, méltóztatásuk e tekintetben a pótlások végett hozzá fordulni. (Városház, földszint 7. sz.) A rendezőség mindent elkövet a táncmulatság sikere érdekében. A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg tombola megtartására az engedélyt leküldte a városi tanácshoz, mely a tombola megtartásához politikai biztosul Konez Ákos tb. tanácsost küldte ki. A táncrendező bizottság a város legkiválóbb fiatal embereiből alakult s mintegy 60 tagból áll. A táncmulatság előtt szebbnél szebb fiatal hölgyek az évszakokat, illetve a hónapokat fogják személyesíteni. Az alkalmi darabot a nőegylet felkeresésére már megírta Szavay Gyula a kitűnő poéta, a Petőfi-társaság tagja. A rendezőség úgy intézkedett, hogy ez alkalmából a kocsik nem az udvaron állanak meg, hanem a kapu alatt, hogy a nagyközönség meg legyen kimélve az időjárás kellemetlenségeitől. A nagyterem lépcsőjéhez vezető külső üvegajtó tehát el lesz zárva s a nagyterembe való felmenetel a kapu alatt levő zárt folyosón lesz. A folyosót ez alkalomra feldisztatik. Gondoskodik a rendezőség női öltöző szobáról is, mely a cukrász teremben lesz berendezve, kizárólag hölgyek részére. Ezzel kapcsolatban Konez Ákos nőegyleti titkár felkéri mind azon választmányi tagokat, kiknek belépő és tombola jegyet küldött, szíveskedjenek az eladott jegyek árát, vagy az el nem adott jegyeket e hó 29-éig Veresné Szathmáry Teréz elnök urasszonyhoz elküldeni. Jegyek kaphatók Zádor Lajos, Benyáts Emil, Szent-Királyi Tivadar, Bartha Kálmán és Békés Lajos urak

üzletében. Páholy-jegyek Zádor Lajos ur üzletében vannak letéve. Egyébiránt a titkár bármilyen irányban készséggel szolgál felvilágosítással. Az előkészületekből ítélve a nőegylet tombolával egybekötött táncmulatsága kétségkívül legkedvesebb szórakozása lesz a bálozni szerető közönségnek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Droppa féle vétkes bukás. Két egész napig tartott az özv. Droppa Emilné és társai vétkes bukási bűnperének törvényszéki főtárgyalása.

A hosszura nyult tárgyalás végén a 10 vádlott közül hétével szemben a kir. ügyész elejtette a vádat. Vádat emelt azonban özv. Droppa Emilné és Daróczy Antal ellen vétkes bukás és Szenes Steriadi János ellen zsarolás kísérletének büntette miatt.

A kir. törvényszék enyhén ítélte. özv. Droppa Emilné és Daróczy Antalt vétkesnek mondotta ki a vétkes bukásban, s ezért egyenként 20—20 korona pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén 1—1 napi elzárásra, Szenes Steriadi Jánost pedig zsarolás vétségének kísérletéért 10 kor. pénzbüntetésre ítélte, behajthatatlanság esetén 1 napi elzárásra ítélte.

Legérdekesebb volt a tárgyalás folyamán, hogy a főtárgyalási elnök az egyik meg nem jelent vádlottat, Lengyel József kereskedő tanoncot sürgönyileg kérte Rózsahegyéről hatósági uton elővezetni. — Tegnap megérkezett a sürgöny, hogy Lengyel József utban van s este 8 órára Debrecenbe érkezik. A tárgyalás során pedig még délután 4 órakor felmentették az elővezetendő vádlottat, — s így Lengyel József a vasutállomástól mindjárt vissza is fordulhat Rózsahegyre ha ugyan lesz rá utiköltsége.

Regénycsarnok.**A VÁTYI HARANGOK.**

A Szabadság számára írta: *Zoltán Vilmos.*

Az ajtó megint bezárult s a leány magára maradt. Néhány perc múlva hallotta a tovasiető szám csörtetését. A nagy fali óra ütni kezdett. Hajnali három óra volt. Eszter újra elaludt.

Kinn pedig sietve rohant tova a két pihent paripa. De a számban csak egy ember ült: Hárs András uram, Metsző hideg szél fujt az elhagyott uton.

Egy nyúl riadt föl az árokból s épen a lovak előtt futott el, hogy ijedtükben horkolva ugrottak félre. Hárs András mélyen behuzta fejét a bunda gallérjába s erős kezekkel tartotta a gyeplőt.

Az ilvai malomban már világosság volt. A molnár megint kijött a tornác elé hogy lássa, ki utazik e rettenetes hidegben. Egy pillanatig úgy vélte, hogy a szürkület s a hó összeolvadó fényénél Hárs Andrást ismeri föl, de nem, mert volna rá megesküdni s fejét rázva ment vissza a malomba.

Hárs András pedig belevágott — a lovak közé és örült sebességgel hajtott tovább. Hogy hova ment akkor reggel, azt nem tudta meg soha senki.

Eszter három napig aggódva várta, apját. — Harmadnap későn éjjel végre megjött, gyalog és betegesen. A nagy hidegben veszedelmesen átfázott s — nem lehetett tudni, miért — lelke is egészen meg volt törve.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma, Szombaton, január hó 24 én. Bérlet C.
— először —

LIZELOTT

Vigjáték 4 felvonásban.

Holnap, vasárnap, jan. 25-én, két előadás.
Délután 3 órakor, bérletszünetben, félhelyárakkal:

A fősvény

Vigjáték 5 felvonásban.

Este fél 7 órakor, bérletszünetben:

R. Réthy Laura vendégfelléptével:

SULAMITH

Zsidó daljáték 4 felvonásban.

Két I-ső emeleti s udvari szoba garzon lakásnak és egy bolthelyiség.

azonnal kiadó.

Értekezhetni lapunk kiadóhivatalában.

Magy. kir. államvasutak Igazgatóság.

5095/1903.

C. II.

Hirdetmény.

Osztrák-Magyar-Bajor vasuti kötelek.
(Kivételes díjszabás (III. rész 2. füzet) gabona stb. szállítására.)

E. évi január hó 20-tól való érvényesüléssel. **Székely falu Burszentgyörgy állomás** a fenti kötelekben 1902. november 1-től érvényes III. rész 2. füzet csoportjába (gabona hüvelyesek stb. szállítására) felvételik. A korvetten díjtételek a Nagy Lévára állomásra foglalt díjtételeknek 100. kg.-kint 9 penniggal való felemelésével képzendők.

Az említett díjszabás 24. és 250. oldalán Wasserburg Innstadt állomásnál foglalt *)-jel a hozzá tartozó megjegyzéssel törtelendő.

Budapest, 1903. január hó 17-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságának részleges vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Kiadó lakás.

A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utczai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pincze konyha, kamara, pincze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a Kiadóhivatal.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni hogy

tatai tojás szén és finom porosz kőszén valamint királdi darabos szén

állandóan raktáron van és kérem becses rendelvényeiket.

Teljes tisztelettel

HEVESI GYULA

Piacz-utca 70. sz.

Megrendelések felvételnek:

Nagy féle dohánytőzsdében

Városháza,

Neuman féle dohánytőzsdében

Piacz-utca 2.

Magy. kir. államvasutak.

9551./1903. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a budapesti marehegyi vonalon Párkány-Nána állomáson létesítendő ut- és pályáathidalás vas szerkezeteinek szállítása iránt.

A tervek és költségzámítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestén, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának aléptimépyi ügyosztályában (Teréz-körut 56. sz. III. em. 14 ajtó.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi február hó 11 én déli 12 óráig nyújthatók be a fenti igazgatóság építési és pályafenntartási főosztályában (Teréz-körut 56 sz. II. em. 10 ajtó.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal ellátva nyújthatók be: „Ajánlat Budapest marehegyi vasuton Párkány-Nána állomáson létesítendő ut- és pályáathidalás vasszerkezetének szállítására.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1903. évi február hó 10 én délelőtt 12 óráig 350 azaz: háromszázötven korona bántpénzben teendő le a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (VI. kerület Andrassy-ut 75, szám földszint): akár készpénzben akár, állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlatokhoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett ár folyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak ideje korán beérkezett ajánlatok szolgáltatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek térli vevénnyel adandók fel.

Budapest, 1903 évi január hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik)

Eladó

Rudolf trónörökös

Osztrák-Magyar Monarchiája.

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czím megtudható a: Kiadóhivatalban.

Eladó,

18 Hekto törkö

jutányos áron.

Homok-kert 165 szám alatt

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR. PROMONTOR.

1890-1903. évi kiadás.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsággal meggyógyítja a gyomorgöröcsét, kólikát és hascsikarást. 5. Gyöngéd székélést okoz és tisztítja a vért meg a vesékét, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájjoshadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebről, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, ruh, koszsó bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, köcsvényyt, fülfájást stb. Vigyáznunk kell mindig a zöld apácza védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis., vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csak az összeg előle való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyerejében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segínyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olcsó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világírú szerhez, melyet minden esetre ségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily cím alatt:

An Apotheker A. Thierry LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Debrecen, nyomatott László József könyvnyomdájában.